

Wijziging van de Wet milieubeheer (implementatie en derogatie luchtkwaliteitseisen) (Kamerstukken II 2008/2009, 31 589, nrs. 1-8)

Derde nota van wijziging

Het voorstel van wet wordt als volgt gewijzigd:

A

In de considerans wordt “20 mei 2008” vervangen door: 21 mei 2008.

B

Artikel II wordt als volgt gewijzigd:

1. Onderdeel B, onder 2, wordt als volgt gewijzigd:

In de begripsomschrijving van *EG richtlijn luchtkwaliteit* wordt “20 mei 2008” vervangen door: 21 mei 2008.

2. Onderdeel H wordt als volgt gewijzigd:
Subonderdeel 8 vervalt.

3. Onderdeel I komt te luiden:

I

Artikel 5.17 komt te luiden:

Artikel 5.17

1. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur aan te wijzen bestuursorganen stellen alle nodige maatregelen vast, gericht op het voor zover mogelijk bereiken van een in bijlage 2 opgenomen richtwaarde binnen de daarvoor gestelde termijn. Deze maatregelen kunnen deel uitmaken van een plan of programma als bedoeld in artikel 5.9, eerste lid, 5.12, eerste lid, of 5.13, eerste lid, dan wel van een ander plan of programma.

2. Bij of krachtens de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in het eerste lid, worden nadere regels gesteld met betrekking tot de in dat lid bedoelde maatregelen, waartoe in elk geval behoren regels omtrent de aard van die maatregelen.

C

Artikel III wordt als volgt gewijzigd:

1. In onderdeel F, sub 2, voorschrift 4.3 van bijlage 2 van de Wet milieubeheer, wordt “die op 1 januari 2010 voor zover mogelijk is bereikt” vervangen door: die met ingang van 1 januari 2010 voor zover mogelijk moet worden bereikt.
2. In onderdeel F, sub 2, voorschrift 4.7 van bijlage 2 van de Wet milieubeheer, wordt “die op 1 januari 2020 voor zover mogelijk is bereikt” vervangen door: die met ingang van 1 januari 2020 voor zover mogelijk moet worden bereikt.
3. Onderdeel G komt te luiden:

G

1. In de voorschriften 8.1, onder a, en 8.2, onder a, wordt “die op 1 januari 2010 zoveel mogelijk is bereikt” vervangen door: die met ingang van 1 januari 2010 voor zover mogelijk moet worden bereikt.
2. In de voorschriften 8.1, onder b, en 8.2, onder b, wordt na “richtwaarde” ingevoegd “voor de lange termijn” en vervalt: die op 1 januari 2020 zoveel mogelijk is bereikt.
4. Onderdeel H komt te luiden:

H

In de voorschriften 9.1, 10.1, 11.1 en 12.1 wordt “ die op 1 januari 2013 zoveel mogelijk is bereikt” vervangen door: die met ingang van 1 januari 2013 voor zover mogelijk moet worden bereikt.

Toelichting

Deze derde nota van wijziging heeft een technisch karakter en leidt tot de volgende wijzigingen in het wetsvoorstel:

- a. wijziging in de considerans van de datum van vaststelling van richtlijn 2008/50/EG van het Europees Parlement betreffende de luchtkwaliteit en schonere lucht voor Europa van “20 mei 2008” in: 21 mei 2008 (noodzakelijk ingevolge de rectificatie van 15 januari 2009 (PbEG L 10));
- b. idem, in de begripsomschrijving van “EG-richtlijn luchtkwaliteit”, zoals ingevolge artikel II, onder B, sub 2, van het wetsvoorstel, op te nemen in artikel 5.7 van de Wet milieubeheer;
- c. redactionele wijziging van artikel 5.17 van de Wm, zoals opgenomen in artikel II, onder I, van het wetsvoorstel, waardoor beter wordt aangesloten bij de formuleringen van de richtlijnen;
- d. hieruit volgende redactionele aanpassingen van de voorschriften van bijlage 2 van de Wet milieubeheer waarin de richtwaarden zijn vervat.

De wijzigingen, bedoeld onder a en b (onderdelen A en B, onder 1) volgen uit genoemde EU-rectificatie en behoeven geen nadere toelichting.

De wijzigingen, bedoeld onder c en d leiden ertoe dat artikel 5.17 van de Wm beter aansluit op de formuleringen die in de Europese richtlijn luchtkwaliteit (richtlijn 2008/50/EG) en de vierde dochterrichtlijn luchtkwaliteit (richtlijn 2004/107/EG) met betrekking tot richtwaarden (streefwaarden genoemd in de richtlijnen) worden gehanteerd. De richtlijnen kennen als overkoepelend begrip “to be attained”, in de Nederlandse vertaling aangeduid als “moet worden bereikt”. Bij de uitwerking per stof wordt, met uitzondering van PM_{2,5}, ditzelfde begrip in de Nederlandse vertaling in verschillende varianten gehanteerd (moet worden bereikt, is bereikt, dient te worden bereikt). Om beter bij de richtlijnen aan te sluiten wordt in artikel 5.17 het overkoepelende begrip “moet worden bereikt” gehanteerd.

EU richtlijn		Wet(svoorstel)
Artikel 2 To be attained	Moet worden bereikt	5.17 Moet worden bereikt
Artikel 16 (PM _{2,5}) Do not exceed	Niet overschrijden	Voorschrift 4.3 (nieuw) Is bereikt Voorschrift 4.7 (nieuw) Is bereikt
Artikel 17 (ozon) Are attained	Zorgen dat ze worden bereikt	Voorschrift 8.1 en 8.2 Is bereikt
4^e dochterrichtlijn		
Artikel 2 To be attained	Dient te worden bereikt	

Verder vervalt de uitdrukking “geen buitensporige kosten” in artikel II, onder I, (artikel 5.17 van de Wm). In het tweede lid van artikel 5.17 wordt voorzien in het bij of krachtens algemene maatregel van bestuur stellen van regels omtrent maatregelen die nodig zijn om de richtwaarden te bereiken. Daartoe behoren in elk geval regels omtrent de aard van de maatregelen. Het komt de duidelijkheid ten goede dat per stof aangegeven wordt of het maatregelen betreft die geen onevenredige kosten met zich meebrengen, kosteneffectief zijn, of van een andere aard. Het begrip "alle nodige maatregelen" in artikel 5.17 sluit aan bij de formuleringen van de richtlijn. Uiteraard geldt steeds dat sprake is van maatregelen die geen onevenredige kosten met zich meebrengen dan wel kosteneffectieve maatregelen, zoals nader te bepalen in de algemene maatregel van bestuur. De woorden "alle nodige" dienen derhalve in deze context te worden gelezen.

Het criterium “geen buitensporige kosten” voor maatregelen om (voor zover mogelijk) aan richtwaarden te voldoen, dat nu nog is opgenomen in artikel 5.17 van de Wet

milieubeheer, zoals opgenomen in artikel II, onder I, van het wetsvoorstel, vormt geen juiste vertaling van de Engelse tekst en verdwijnt mede om die reden uit de wettekst. In de verschillende EG richtlijnen luchtkwaliteit zijn in de Nederlandse vertaling verschillende termen gebruikt voor hetzelfde begrip (buitensporige, onevenredige, proportionele, kosteneffectieve maatregelen / kosten). In onderstaande tabel is dit op een rij gezet.

Richtlijn 2008/50	En	NL	Richtlijn 2002/3	En	NL
PM 2,5 richtwaarde blootstelling art 15	Disproportionate costs	buitensporige kosten			
PM 2,5 richtwaarde art 16	Disproportionate costs	buitensporige kosten			
Ozon richtwaarde en langetermijndoelstelling art 17,1	Disproportionate costs	buitensporige kosten			
Ozon richtwaarde art 17,2	Disproportionate costs	buitensporige kosten	Ozon richtwaarde art 3	Proportionate measures	Proportionele maatregelen
Ozon langetermijndoelstelling	Cost effective measures	Kosten-effectieve maatregelen	Ozon lange termijndoelstelling art 4	Cost effective measures	Kosten-effectieve maatregelen
Richtlijn 2004/107					
Overweging 5	Disproportionate costs	onevenredige kosten			
Richtwaarden zware metalen art 3, 1	Disproportionate costs	onevenredige kosten			
Maatregelen voor bereiken richtwaarden zware metalen art 3, 3	Disproportionate costs	onevenredige kosten			

In de vierde dochterrichtlijn luchtkwaliteit werd de term “disproportionate costs” gehanteerd en vertaald als onevenredige kosten. In de nieuwe richtlijn wordt hetzelfde begrip gehanteerd, maar wordt het vertaald als buitensporige kosten. In de oude ozonrichtlijn komt hetzelfde begrip voor, maar dan wordt het vertaald als proportionele maatregelen.

Voor hetzelfde begrip in het Engels worden in de Nederlandse vertaling dus drie verschillende begrippen gehanteerd. De oorspronkelijke (Engelse) tekst is in dit soort gevallen doorslaggevend. “Disproportionate costs” kan het best worden vertaald als: onevenredige kosten (Van Dale). In de algemene maatregel van bestuur zal dan ook het begrip ‘geen onevenredige kosten’ worden gehanteerd, waar in de Engelse tekst van de richtlijn wordt gesproken van “disproportionate costs”.

Voor ozon wordt bij het nemen van maatregelen om de richtwaarden en lange termijn doelstellingen te bereiken eerst het overkoepelende begrip “disproportionate costs” gebruikt. Bij maatregelen voor de lange termijn doelstellingen wordt later het begrip kosteneffectief gehanteerd, evenals dat al het geval was in de oude ozon richtlijn. Dit vormt de enige afwijking van de term “disproportionate costs”.

Voorts wordt in artikel 5.17 de verplichting opgenomen dat bij of krachtens algemene maatregel van bestuur aan te wijzen bestuursorganen maatregelen vaststellen. De terminologie sluit hiermee beter aan bij de in titel 5.2 Wm gebruikte terminologie. Om eventuele misverstanden te voorkomen over het karakter van de maatregelen wordt expliciet aangegeven dat het gaat om het voor zover mogelijk moeten bereiken van de richtwaarden. Dit wordt ook in de desbetreffende voorschriften van bijlage 2 van de Wm verwerkt. Tevens wordt in de op de langetermijndoelstellingen voor ozon betrekking hebbende voorschriften - die als richtwaarden worden geïmplementeerd - verduidelijkt dat het hierbij gaat om lange termijn richtwaarden (het gaat daarbij om het tijdvak na 2020).

De maatregelen om aan de richtwaarden te voldoen kunnen deel uitmaken van een plan of programma. Het behoeft geen nadere toelichting dat betrokken bestuursorganen de maatregelen kunnen treffen in samenhang met andere maatregelen en die kunnen incorporeren in een plan of programma.

De wijziging onder B, sub 2, is een technische correctie.

de minister van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,